

اخلاق حرفه‌ای و هوش معنوی در مدیران

فاطمه سعید نیشابوری

پاییز ۹۵

سرشناسه	: سعید نیشابوری، فاطمه
عنوان و نام پدیدآور	: اخلاق حرفه‌ای و هوش معنوی در مدیران
مشخصات نشر	: موسسه اندیشه کامیاب ایرانیان ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۱ ص.
شابک	: ۱ - ۰۹۴ - ۴۵۳ - ۶۰۰ - ۹۷۸ : ۲۵۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیفا
موضوع	: مدیران - اخلاق حرفه‌ای
موضوع	: Executives - Professional ethics
موضوع	: مدیریت - جنبه‌های اخلاقی
موضوع	: Management - Moral and ethical aspects
موضوع	: رفتار سازمانی - مدیریت
موضوع	: Organizational behavior - Management
شناسه افزوده	: رضا علی ، محبوبه ۱۳۵۹ ، ویراستار
رده بندی آنگره	: ۱۳۹۵ الف ۷/س ۳/۲ HD۳۸
رده‌بندی دیویدی	: ۶۵۸/۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۵۳۷۵۶۴

عنوان کتاب	: اخلاق حرفه‌ای و هوش معنوی در مدیران
ناشر	: مرکز فرهنگی انتشاراتی اندیشه کامیاب ایرانیان
دفتر انتشارات	: تهران - انق' ب - پیچ شمیران - خ نور محمدی - پلاک ۳۷ - واحد ۱۲ - ۷۷۶۴۱۰۸ - Email: e_a_kamyab@yahoo.com
مؤلف	: فاطمه سعب نیشابوری
ویراستار	: محبوبه رضاعلی
مدیر تولید	: موسسه آموزشی خوارزمی
صفحه آرا	: سید حمید احمدزاده نیک‌قاپ
طراح جلد	: امیر هاشمی
شمارگان	: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ	: اول، ۱۳۹۵
چاپ و صحافی	: موسسه آموزشی خوارزمی
ناظر چاپ	: مهندس پیمان عباد
قیمت	: ۲۵۰۰۰۰ ریال

شابک: ۱ - ۰۹۴ - ۴۵۳ - ۶۰۰ - ۹۷۸
 ISBN: 978 - 600 - 453 - 094 - 1

مقدمه

از یک منظر اخلاق مجموعه‌ای از ارزشها و قوانین است که درست یا نادرست را مشخص می‌کند، رفتار مورد پذیرش و مردود را تعریف می‌کند. از منظری جامع‌تر، اخلاق شامل تمیز بین درست و نادرست، تعریف مباحث در قالب واژه‌های معنوی و بکارگیری اصول معنوی بر یک وضعیت، می‌باشد.

اصول معنوی قوانینی کلی هستند که رفتار مورد قبول را تجویز می‌کنند. آنها برای جامعه اهمیت زیادی دارند و به وسیله‌ی تصمیمات افراد قدرتمند نمی‌توان آنها را ایجاد و یا تغییر داد. اصول معنوی پایه‌ی نه‌است جمعی یا سنت‌ها استقرار می‌یابند. اصول معنوی و ارزش‌ها تشکیل دهند دین ادلی می‌باشند.

تعریف اخلاق به صورت مشخص و رایج بسیار مشکل است. دانشمند دیگری اخلاق را این گونه تعریف می‌کند:

اخلاق؛ منشور اصول و ارزش‌هایی است که به کار یک فرد یا گروه را با توجه به این که چه چیزی درست و چه چیزی غلط است، هدایت می‌کند. اخلاق حرفه‌ای شاخه‌ای از دانش اخلاق است که به بررسی تکالیف اخلاقی در یک حرفه و مبادی اخلاقی آن پرداخته و نشان دهنده میزان صداقت، شرافت، وظیفه‌شناسی، احساس مسئولیت، خودشناسی و خودباوری هر صنف است.

مادر عصری زندگی می‌کنیم که تنظیم روابط اجتماعی براساس اصول اخلاقی امانتی فوق العاده پیدا کرده زندگی و آسایش و حرمت شخصی هر یک از مابیش از پیش در گرو آن قرار دارد که اصول اخلاقی را تا چه حد رعایت کنیم در بسیاری از عرصه‌های نوین کار و زندگی اگر انسان نخواهد به احکام اخلاق وفادار بماند هیچ نیرویی برای بازداري آن‌ها از تجاوز به حقوق دیگران وجود ندارد.

اخلاق حرفه‌ای از آن دسته اصطلاحاتی است که تعریف منطقی ندارد بلکه در هر شغل و کسب و کاری افراد تعریف خاصی از اخلاق حرفه‌ای دارند. اخلاق حرفه‌ای مجموعه‌ای از

هنجارهاست که از صاحبان مشاغل انتظار رعایت آن می‌رود یعنی از آن‌ها انتظار می‌رود که علاوه بر رعایت اخلاق عمومی یک سری از ارزش‌ها را که مخصوص شغل آن‌هاست رعایت کنند مثلاً از معلم انتظار دلسوزی، از وکیل انتظار امانتداری، از پزشک انتظار رازداری و از فروشنده انتظار صداقت داریم.

اولین وظیفه‌ی اخلاق حرفه‌ای، رشد و توسعه قوانین بر پایه‌ی اخلاق در شغل مورد نظر است. در همین راستا و نظر به ضرورت تدوین مولفه‌های رفتار حرفه‌ای برای سامان بخشیدن به اصول و ضوابط رفتار حرفه‌ای، رست به ارائه چارچوبی برای درک رفتار اخلاقی پرداخت. از نظر او انجام هر نوع رفتاری است که منجر به رفاه دیگران شود. او رفتار اخلاقی را متشکل از چهار جزء می‌داند که باید توسط افراد قبل از ورودشان به یک عمل ارادی در مورد یک عمل اخلاقی نتیجه بخش مد نظر قرار گیرد. این چهار مولفه عبارتند از:

۱- حساسیت اخلاقی (خاندیند تشخیص موقعیت)

۲- استدلال اخلاقی (انتخاب بهترین حالت و گزینه)

۳- تصمیم برای اجرای اخلاقی (توجه به گزینه اخلاقی‌تر و رعایت آن هادر عمل)

۴- انجام عمل اخلاقی (تثبیت عمل اخلاقی و اینکه شخص باید عمل اخلاقی را واقعاً انجام دهد). بر این اساس به مجموعه‌ای از کنش و واکنش‌های اخلاقی پذیرفته شده که از سوی سازمان‌ها یا مجامع حرفه‌ای مقرر می‌شود تا علو، تری، وابط اجتماعی ممکن را برای اعضای خود در اجرای وظایف حرفه‌ای فراهم آورد، اخلاقی می‌گویند این اخلاق در برگیرنده مجموعه‌ای از احکام ارزشی، تکالیف، رفتار و سایر دستورهای برای اجرای آن‌هاست.

اخلاق حرفه‌ای حوزه‌ای تخصصی در دانش اخلاق است که به بیان مسوولیت‌های اخلاقی بنگاه‌ها و مشاغل و نیز تحلیل مسایل اخلاقی در کسب و کار می‌پردازد به مسایل عینی در حرفه می‌پردازد و نقش عملیاتی در حل معضلات اخلاقی در کسب و کار دارد. اصول و اهداف اخلاق عبارتند از: ۱- احترام اصیل و نامشروط آدمی ۲- آزادی فردی در دو سطح آزادی از و آزادی در ۳- عدالت اجتماعی ۴- امانت ورزی.

پوریا نصب اصول اخلاق حرفه‌ای را بدین شرح بیان می‌کند: ۱- اصل صداقت ۲- اصل درستی ۳- اصل وفای به عهد ۴- اصل وفاداری ۵- اصل انصاف ۶- اصل غمخواری دیگران ۷- اصل احترام و تکریم دیگران ۸- اصل شهروند مسئول ۹- اصل برتری خواهی ۱۰- اصل پاسخگویی یا مسئولیت پذیری

اصطلاح اخلاق حرفه‌ای به عنوان یکی از ویژگی‌های سرمایه انسانی و معنوی هر جامعه یا سازمان و به عنوان نوعی تعهد اخلاقی و وجدان کاری نسبت به هر نوع کار، وظیفه و مسئولیت است به زبان دیگر، صداقت در رفتار و گفتار و کردار در هر صنف و شغل و حرفه‌ای در قالب مرام نامه، منشور و میثاق اخلاق حرفه‌ای و میثاق اصول اخلاقی و نوشته‌ای است که به آن در آمد. اخلاق گرای می‌تواند وسیله‌ای برای رشد معنوی افراد باشد معنویت مطوف اخلاق گرای است چرا که انسان معنوی نمی‌تواند اخلاقی زندگی نکند. برنامه‌ها و مالیات اخلاق همه در پرورش بعد معنوی انسان می‌باشد.

دردنیای کسب و کار سازمانی که نیروهای آن از sq بالایی برخوردارند، فضای مثبت و سازنده‌ای دارد، از ایده‌های نوانه استقبال می‌کنند، و جهت رویارویی با تغییرات همیشه آماده‌اند. در چنین سازمانی افراد رز و از نوادها و مذاهب و طبقات مختلف اجتماعی گرد هم آمده‌اند، حتی تلاش می‌شود افراد با ارزشها، عقاید و نظرات کاملاً متفاوت و حتی متضاد در گروه‌های مختلف با یکدیگر همکاری داشته باشند، زیرا باور سازمان این است که تضادها و اختلاف‌های موجود در تیم‌های کاری باعث به وجود آمدن خلاقیت و اندیشه‌های نو در سازمان می‌شود هوش معنوی باعث می‌شود مدیران به فکر بزرگ کردن نام خود نباشند بلکه دغدغه‌ی اصلی آنها موفقیت سازمان است. هوش معنوی و سازه معنویت و هوش را درون یک سازه جدید ترکیب می‌کند و به انسان این فرصت را می‌دهد که در مقابل واقعیت‌های مادی و معنوی حساس باشد و تعالی را هر روز در لایه لایه‌های مکان‌ها، ارتباطات و نقش‌ها دنبال کند. ایمونز معتقد است که معنویت می‌تواند شکلی از هوش تلقی شود زیرا عملکرد و سازگاری فرد را پیش بینی می‌کند و قابلیت‌هایی را مطرح می‌کند که افراد را قادر می‌سازد به حل مسائل بپردازند و به اهدافشان دسترسی داشته باشند.

به نظر ایمونز حداقل پنج توانایی معرف هوش معنوی هستند این پنج توانایی در اغلب فرهنگ‌ها مورد ستایش قرار گرفته‌اند. که عبارتند از: ۱- قابلیت تعالی فیزیکی و مادی

۲- توانایی ورود به سطح معنوی بالاتر ۳- توانایی یافتن تقدس در فعالیت‌ها رویدادها و روابط روزمره ۴- توانایی بکارگیری منابع معنوی برای حل مسایل زندگی ۵- توانایی انجام رفتار فاضلانه، هوش معنوی به زندگی درونی ذهن و ارتباط آن با هستی و وجود در جهان مربوط است.

از دیدگاه دانازوهیل افرادی که دارای هوش معنوی می‌باشند از چنین خصوصیتی برخوردارند: ۱- خود آگاهی ۲- ایده آل بودن ۳- ظرفیت روبروشدن با سختی‌ها و مشکلات ۴- کمی نگر بودن ۵- تحسین کردن تنوع در جهان و پیشرفت کردن ۶- جرات و توانایی ایستایی برابر جمع و هم رای نشدن با عامه مردم ۷- گرایش به پرسیدن چرا ۸- توانایی بیان کردن چیزی.

هوش معنوی به باورهای و مهارت‌هایی برای توسعه و حفظ ارتباط با منشأ غایی همه موجودات، استجوی معنای زندگی، یافتن یک مسیر اخلاقی که به هدایت ما در زندگی کمک دهد، درک روایات و ارزشها در زندگی شخصی و روابط بین فردی اشاره می‌کند.

به عبارت دیگر هوش معنوی با هدایت توانایی است که به ما قدرت می‌دهد تا برای بدست آوردن رؤیاها تلاش و کوشش کنیم. این هوش زمینه تمام آن چیزهایی است که به آن‌ها معتقدیم و در بر دارنده نقش باورها، هنجارها، عقاید و ارزش‌ها در فعالیت‌هایی است که بر عهده می‌گیریم. در واقع به واسطه هوش معنوی است که به سؤال سازی در رابطه با مسائل اساسی و مهم در زندگی خود پرداخته و به وسیله آن در زندگی خویش تغییراتی ایجاد می‌کنیم.

فهرست

عنوان

صفحه

مقدمه.....	۵
فصل اول.....	۱۳
تعریف اخلاق.....	۱۳
قدمت اخلاق.....	۱۵
علم اخلاق.....	۱۶
فلسفه اخلاق.....	۱۷
چرا اخلاق.....	۱۸
اخلاق نردبان یا سلسره.....	۱۹
ماهیت شخصی اخلاق.....	۲۰
انواع فرهنگ‌های اخلاقی.....	۲۳
فرهنگ اخلاق حرفه ای.....	۲۳
فرهنگ اخلاقی مراقبتی.....	۲۳
فرهنگی اخلاقی مقرراتی.....	۲۴
فرهنگ اخلاقی ابزاری.....	۲۴
فرهنگ اخلاقی کارایی مدار.....	۲۴
فرهنگ اخلاقی مستقل.....	۲۴
فرهنگ اخلاقی اسلامی.....	۲۴
سه گام در نهادینه سازی اخلاق.....	۲۶
الگوی نهادینه سازی اخلاق.....	۲۷
جایگاه راهبردی اخلاق در سازمان.....	۲۸
مدیریت اخلاق در سازمان.....	۲۹
فواید مدیریت اخلاق در محیط کار.....	۳۰
تدابیر ساختاری در مدیریت اخلاق.....	۳۰
کارکردهای مدیریت اخلاق.....	۳۲
تدوین سند جامع اخلاقی سازمان.....	۳۲

۳۲	تدوین برنامه‌های عملیاتی اخلاق سازمان
۳۳	سازماندهی همه فعالیت‌های معطوف به اخلاق سازمان
۳۳	یادگیری
۳۳	نظارت و ارزیابی
۳۴	انگیزش
۳۵	فصل دوم
۳۵	تحلیل مفهوم اخلاق سازمان
۳۸	سازمان‌های اخلاقی، سازمان‌های پیش‌بینی‌پذیر
۳۹	نقش انجمن اخلاقی در اخلاق سازمانی
۴۰	تداخل اخلاق شخصی، شغلی و سازمانی
۴۳	فصل سوم
۴۳	سطوح سیستم اخلاقی
۴۳	سطح اجتماعی
۴۳	سطح قانونی
۴۴	سطح سازمانی
۴۴	سطح فردی
۴۵	سه مدل رایج اخلاق
۴۵	مدل منفعت‌طلبی
۴۷	مدل حقوقی
۴۸	مدل عدالت
۴۹	اصل عدالت توزیعی
۴۹	اصل جوانمردی
۴۹	اصل تکلیف طبیعی یا فطری
۵۰	سه مدل دیگر در عرصه اخلاق سازمان
۵۰	آغازگرایی
۵۱	نظریه فردگرایی
۵۱	نظریه فضیلت‌گرایی
۵۵	فصل چهارم
۵۵	از تئوری تا عمل
۵۵	تحویل‌نگری پر آسیب‌ترین آثار در اخلاق سازمان

۵۶	ابعاد تحویل نگری در اخلاق سازمان
۵۷	اصول اخلاقی در سازمان
۵۸	شیوه تدوین اصول اخلاقی سازمان
۶۹	اخلاق حرفه ای
۷۱	اصول اخلاق حرفه ای
۷۵	اهمیت اخلاق حرفه‌ای در سازمان
۷۷	ارزشهای اصول اخلاق حرفه ای
۷۹	توسعه و ترویج اخلاق حرفه ای
۸۰	استقرار سیستم‌های کنترل اخلاقی
۸۱	توسعه منشور اخلاقی سازمانی
۸۲	اضلاع هشت گانه اخلاق حرفه ای
۸۵	فصل پنجم
۸۵	هوش
۸۶	هوش معنوی
۸۹	توصیف معنویت
۹۰	اسلام و معنویت
۹۱	مؤلفه‌های هوش معنوی در اسلام
۹۴	ارائه الگویی ساده برای ارتباط انواع هوش
۹۶	ویژگی‌های هوش معنوی از نظر سانتوس
۹۷	مهارت‌های هوش معنوی از دیدگاه سیندی ویگلزورت
۹۸	بروس لیچفیلد مشخصات هوش معنوی را چنین مطرح می‌کند
۱۰۱	فصل ششم
۱۰۱	اجزاء هوش معنوی
۱۰۵	رشد هوش معنوی
۱۰۷	توسعه هوش معنوی
۱۰۸	اندازه‌گیری هوش معنوی
۱۰۹	هوش معنوی و آگاهی متعالی
۱۱۰	نقش آگاهی فردی در ابراز هوش معنوی
۱۱۲	آگاهی از وجود الهی و رابطه آن با هوش معنوی
۱۱۳	هوش معنوی و رابطه آن با مسائل وجودی

۱۱۴		هوش معنوی و تصویر بزرگتر
۱۱۵		ایمان، امید و عشق سه ویژگی اصلی انسان‌های معنوی
۱۱۹		فصل هفتم
۱۱۹		مقایسه رفتار افراد دارای هوش معنوی قوی و افراد دارای هوش معنوی ضعیف
۱۲۰		ده عامل که در ترکیب با یکدیگر هوش معنوی را شکل می‌دهد
۱۲۱		برخی کاربردهای هوش معنوی در زندگی روزمره
۱۲۲		هوش معنوی و سلامت روان
۱۲۳		کاربرد هوش معنوی در محیط کار
۱۲۴		هوش معنوی، معنویت، مدیریت و رهبری
۱۲۵		روش تحقیقات
۱۲۹		منابع و مآخذ